

YORUM

ÜLKEMİZDE YAPILAN ÇALIŞMALARI ÖNEMSEMELİ VE GEREKİRSE ELEŞTİRMELİYİZ

WE SHOULD GIVE ENOUGH ATTENTION TO DOMESTIC STUDIES AND CRITICIZE THEM

Ragıp KAYAR

SUMMARY

Although there are sixty-thousand physicians and approximately 120 medical journals in Turkey, most of them have a publication rate less than 1000 per issue. The multitude of publications coupled with the lack of enthusiasm and support by readers is a major negative impact on the quality and regularity of the journals.

The Turkish physician claimed not to follow the domestic literature satisfactorily in thus faced with a multitude of uncontrolled journals, most of the time of low scientific quality as well. It still seems that a major concern continues to be the reduction of journal numbers and raising the quality of the scientific level of the medical journals published in Turkey.

(Key words: Scientific, Policy, Quality, Validity)

ÖZET

Türkiye'de 60 bin hekim ve yaklaşık 120 tıp dergisi vardır. Ancak dergilerin büyük çoğunluğunun tirajı 1000'in altındadır. Sayıca çok fazla dergi olması ve okur desteğinin yetersizliği dergilerin kalitesini ve düzenli çıkışını olumsuz etkilemektedir.

Dolayısıyla yerli literatürü yeterli izlememekle suçlanan Türk hekimi çok sayıda kalitesiz ve denetimsiz yayımla karşı karşıya bulunmaktadır. Dergi sayısının azaltılması ve dergilerdeki bilimsel düzeyin artırılması halen en önemli sorunlar olarak karşımızda durmaktadır.

(Anahtar Sözcükler: Bilimsel, Geçerlilik, Kalite, Politika)

Genç meslekdaşlarımız İrgil'lerin yazısı henüz yerli Tıp dergilerimizin sınav jürilerine gönderilen dosyaları kabartmaktan veya okunmayan selüloz dağları oluşturmaktan öte fazlaca bir fonksiyonları olmadığını tartışmaya açıyor. Neredeyse ayda birkaç, hatta her hafta yeni bir tıp dergisinin yayın hayatına girdiği bir ülkede yaşıyoruz. Dergilerin sayıca bu hızlı artışının gerçek okur ve abone sayısı ile paralel gitmediği ayrı bir gerçek.

Sınav jürilerine başvuru ve ismini basılı görme sendromu gibi nedenler dışında yazılmış makale sayısının çok az olduğu yerli dergilerimizin okura yönelik olmayış-ları ile okur bulamamaları atbaşı gidiyor. Bütün bunlara makale yazarlarımızın araştırmalarını kaleme alırken kendi dilindeki yazılara iltifat etmeyişi de eklenince dergilerimizin okur sayısı için olumlu bir beklentide olma imkanı kalmıyor. Ancak Türkçe yazılmış bir makalede yerli kaynağa yer verilmeyişinin şu çok önemli iki sonucu sanırız pekçok araştırmacının dikkatinden kaçıyor:

a) Birbirini dikkate almama tavrı yeni nesil için kötü örnek oluşturuyor böylelikle dikkate almanın geleneksel bir tavır olmadığı imajı sürdürülüyor.

b) Kendinden önce basılmış yerli çalışmalarını dikkate almayan yazarların yazıları da ileride başkalarınınca dikkate alınmamaya böylelikle mahkum edilmiş oluyor.

Yerli tıp dergilerinin okurlarını nasıl artırabiliriz sorusunu 4 kesim için ayrı ayrı yanıtlamak gerekir.

1- Öncelikle hedef belirleyecek ve yönlendirecek konumda bulunan editör ve yayın kurulu üyelerine düşen görevler belirlenmelidir. Her derginin belirli bir amacı ve yayın politikası bulunmalıdır. Yalnızca makale yayınlamak bir derginin amacı olamaz. Okur beklentileri araştırılmalı ve karşılanmalıdır. Okur ve abone sayısını arttırmayan editör ve yayın kurulu başarısız kabul edilmelidir. Dergilerin baskı, tanıtım ve dağıtımını profesyonel şirketlerce sağlanmalıdır.

2- Dergi için çalışan incelemeciler gönderilen bir yazıyı değerlendirirken yazının okura ve bilime katkısını en ön planda ve dengeli bir şekilde ele almalı, yerli kaynakların yeterince irdelenmiş olmasını sağlamalıdır.

3- Profesyonel ve deneyimli yazarlar hazırladıkları yazının amatör yazarlar için bir örnek oluşturacağı bilinciyle bilime katkı düzeyi, okur beklentisini karşılama ve yerli kaynakları yeterince ele alma gibi konulara özen göstermelidirler.

Konulara ilişkin diğer basılı makaleleri izleyerek gerektiğinde bilimsel katkı değeri olan eleştiri mektupları yazmaktan çekinmemelidirler. Yumuşak bir üslupla eleştirmenin tıp bilimimize ve yayıncılığımıza sağlayacağı yararların eleştiricinin kaybedeceği sempatiden daha önemli ve değerli olduğuna inanılması vakti gelmiştir.

4- Amatör yazarlar ise bir makale yazmadan önce ve sonra konuyu iyi bilen deneyimli bir yazardan işbirliği ve destek aramalıdır. Bitmiş bir yazıyı konuya hakim birkaç uzmanın değerlendirmesine sunmakla çok önemli yararlar sağlayabilir.

Yerli tıp dergilerinin okurları olan tüm hekimlerimizin kendi dillerinde yazılan bilimsel araştırmaların kalitesini ve düzeyinin artması için öncelikle yeterince okunması ve irdelenmesi gerektiğine inanmalıdırlar. Pratisyen olsun uzman olsun tüm hekimlerimizin özenle seçecekleri en az birkaç yerli tıp dergisine abone olarak sürekli izlemeleri yukarıda sayılan pekçok problemin çözümüne iyi bir başlangıç teşkil edecektir. Onca sorunlar arasında Türk hekiminin çok hızlı değişen mesleki bilgileri izlemesini kolaylaştırmak amaçlanıyorsa öncelikle editör ve profesyonel yazarların birincil kaygısı değişen bilgileri kolay anlaşılır, yalın ve pratik bir çerçevede içinde yenilikleri izlemeye özendirici ve isteklendirici bir üslupla sunmak olmalıdır.

Gerçekten kolay okunur ve okumaya değer bilimsel yazılar üretmeyen hiç bir yazarın Türkiye'de hekimlerin yeterince okumadığından yakınmaya da hakkı olmamalıdır.